

Строк М. О.<https://orcid.org/0009-0001-5278-9846>

Донецький державний університет внутрішніх справ

КЛАСИФІКАЦІЯ МАЙНА ВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

У статті здійснено комплексне дослідження класифікації майна військового призначення в системі законодавства України та визначено основні проблеми нормативно-правового регулювання у цій сфері. Проаналізовано наукові підходи й положення чинних нормативно-правових актів, у яких використовуються поняття «військове майно», «матеріальні засоби», «товари військового призначення», «військові матеріали», «об'єкти матеріально-технічної бази» та «товари подвійного використання». Встановлено, що сучасне законодавство України характеризується відсутністю єдиного підходу до класифікації відповідних матеріальних ресурсів, що ускладнює їх належний облік, контроль, охорону, використання та правовий захист.

Обґрунтовано, що військове майно є широкою правовою категорією, яка охоплює різні види державного майна, переданого для забезпечення діяльності військових формувань. Особливе місце у його структурі займає майно військового призначення, до якого належать озброєння, бойова та спеціальна техніка, боєприпаси, вибухові речовини, засоби зв'язку, системи управління, військові транспортні засоби, безпілотні системи та інші матеріальні ресурси, безпосередньо пов'язані із забезпеченням обороноздатності держави. Визначено, що в умовах воєнного стану та активних бойових дій особливої актуальності набувають питання чіткого розмежування військового майна, майна військового призначення, товарів військового призначення і товарів подвійного використання.

Особливу увагу приділено проблемі незаконного обігу зброї, боєприпасів, вибухових речовин та інших видів майна військового призначення, що в сучасних умовах становить одну з найбільш небезпечних загроз національній і громадській безпеці України. Встановлено, що поширення таких правопорушень пов'язане з недоліками системи обліку військового майна, недостатнім контролем за його переміщенням, а також недосконалістю механізмів охорони та захисту військових матеріалів. Сформульовано висновок про необхідність удосконалення законодавства України шляхом уніфікації термінології, визначення поняття майна військового призначення, закріплення його класифікації та створення ефективної автоматизованої системи контролю за рухом військового майна.

Ключові слова: військове майно, майно військового призначення, військова техніка, озброєння, боєприпаси, зброя, військові матеріали, матеріальні засоби, товари військового призначення, товари подвійного використання, обіг зброї, військове законодавство.

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної збройної агресії проти України, тривалого функціонування правового режиму воєнного стану та істотного зростання потреб сектору безпеки й оборони особливого значення набувають питання правового регулювання обігу, використання, обліку, зберігання та охорони майна військового призначення. Належна класифікація такого майна є необхідною передумовою ефективного матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України та інших військових формувань, організації контролю за рухом озброєння, боєприпасів, військової і спеціальної техніки, а також

запобігання їх втрагі, незаконному використанню або потраплянню до протиправного обігу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика правового режиму військового майна, матеріально-технічного забезпечення військових формувань, обігу зброї, боєприпасів, військової техніки та товарів військового призначення досліджувалася у працях вітчизняних науковців у галузі адміністративного, військового, кримінального, господарського та міжнародного права. Серед них слід виокремити праці В. Вдовиченко, Т. Жук, В. Карелін, М. Козир, О. Кудря, В. Комаха, О. Лещенко, О. Мельник, С. Пет-

ков, І. Прянішнікова, С. Рябчук, О. Тверезенко, В. Генешев, Д. Хомяков та інші.

У науковій літературі звертається увага на проблеми нормативної неузгодженості понять, що використовуються для позначення військового майна та суміжних категорій, складність визначення правового режиму окремих видів майна оборонного призначення, недоліки системи обліку й контролю за рухом військових матеріальних ресурсів, а також потребу у правовому впорядкуванні обігу зброї, боєприпасів і товарів подвійного використання. Водночас комплексне дослідження саме класифікації майна військового призначення з урахуванням сучасних умов воєнного стану, розвитку військових технологій і актуальних загроз національній безпеці залишається недостатньо розробленим, що зумовлює необхідність подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

Постановка завдання. Метою статті є комплексне дослідження класифікації майна військового призначення, розмежування суміжних правових категорій, аналіз нормативно-правових підходів до визначення його видів і правового режиму, а також формування пропозицій щодо вдосконалення законодавчого регулювання у зазначеній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. Класифікація майна військового призначення є одним із важливих елементів правового забезпечення функціонування сектору безпеки й оборони. Вона дає змогу визначити правовий режим відповідного майна, порядок його обліку, використання, зберігання, охорони, передачі, ремонту, списання, відчуження, а також особливості юридичної відповідальності за порушення встановлених правил поведінки з ним. У цьому контексті класифікація виконує не лише систематизуючу, а й регулятивну, охоронну та превентивну функції [1; 11].

Поняття «військове майно» є широкою за змістом і охоплює всі види державного майна, переданого відповідним військовим організаційним структурам для забезпечення їх діяльності. Вона включає як майно, що безпосередньо використовується для ведення бойових дій, так і майно забезпечувального, інфраструктурного, господарського, медичного, продовольчого, речового, побутового чи іншого призначення. Тому військове майно не можна ототожнювати виключно зі зброєю, боєприпасами або військовою технікою [14].

Натомість поняття «майно військового призначення» доцільно розглядати як вужчу функці-

ональну категорію, що охоплює ті види майна, які за своїми властивостями, конструкцією, цільовим призначенням або способом використання безпосередньо пов'язані із забезпеченням оборони держави, веденням бойових дій, виконанням спеціальних військових завдань або функціонуванням військових систем. До такого майна можуть бути віднесені озброєння, боєприпаси, військова та спеціальна техніка, бойові машини, засоби ураження, засоби зв'язку й управління військового призначення, безпілотні системи, інженерне обладнання, спеціальні засоби спостереження, розвідки, радіоелектронної боротьби, а також комплектуючі, обладнання і матеріали, спеціально призначені для створення, ремонту, модернізації або використання відповідних виробів [10; 16].

Окремо слід розмежовувати майно військового призначення і товари військового призначення. Закон України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання» використовує поняття «товари» як узагальнюючу категорію, що охоплює товари військового призначення та товари подвійного використання. При цьому товари військового призначення включають вироби військового призначення, послуги військового призначення та технології військового призначення. Товари подвійного використання є самостійною категорією, оскільки вони спеціально не призначені для військового використання, але можуть бути використані у військових або терористичних цілях чи для розроблення, виробництва або використання товарів військового призначення [10].

З огляду на це некоректним є підхід, за якого товари подвійного використання включаються до складу товарів військового призначення. Правильніше виходити з того, що товари військового призначення і товари подвійного використання є двома самостійними, хоча й взаємопов'язаними, категоріями у сфері державного експортного контролю. Такий підхід має важливе значення для правозастосування, оскільки правовий режим міжнародних передач цих товарів, порядок отримання дозвільних документів, перелік контрольованих позицій і механізми державного контролю мають власну специфіку [10; 16].

У системі класифікації майна військового призначення доцільно виокремити кілька основних критеріїв: правовий режим майна; функціональне призначення; ступінь небезпечності; належність до матеріально-технічного забезпечення; спосіб використання; джерело походження; режим обігу; мож-

лівість подвійного використання; значення для бойової готовності військових формувань [1; 6].

За правовим режимом майно військового призначення може бути поділене на: військове майно, закріплене за військовими частинами, органами військового управління, установами та організаціями Збройних Сил України; майно інших військових формувань, утворених відповідно до законів України; майно, що перебуває у сфері державного оборонного замовлення; майно, яке підлягає державному експортному контролю; майно, що має спеціальний режим зберігання, обліку, транспортування та використання; трофейне майно, правовий режим якого потребує окремої нормативної визначеності [14; 15].

За функціональним призначенням майно військового призначення можна поділити на бойове, спеціальне, забезпечувальне, інженерне, транспортне, інформаційно-комунікаційне, медичне, навчально-тренувальне та інфраструктурне. Такий поділ дає змогу враховувати реальне призначення майна у структурі військової діяльності та визначати особливості його обліку, експлуатації, ремонту, списання й охорони [5; 13].

До бойового майна належать озброєння, боеприпаси, ракети, артилерійські системи, бронетехніка, стрілецька зброя, засоби протиповітряної оборони, військово-морське озброєння, авіаційні засоби ураження, вибухові речовини, бойові речовини та інші засоби, безпосередньо призначені для ураження цілей або ведення бойових дій. Саме ця категорія майна має найвищий рівень небезпечності у разі незаконного обігу, втрати чи використання не за призначенням, а тому потребує особливо суворого режиму обліку, зберігання, охорони та контролю [1, с. 33–37; 11, с. 136–137].

До військової і спеціальної техніки слід відносити бойові машини, бронетранспортери, танки, самохідні артилерійські установки, військові літаки, вертольоти, кораблі, катери, радіолокаційні станції, командно-штабні машини, ремонтно-евакуаційні машини, засоби радіоелектронної боротьби, спеціальні транспортні засоби та інші технічні комплекси, призначені для виконання бойових, спеціальних, розвідувальних, логістичних або забезпечувальних завдань [5; 14].

Окрему групу становлять безпілотні та роботизовані системи військового призначення, зокрема безпілотні літальні апарати, наземні роботизовані комплекси, морські безекіпажні платформи, ударні, розвідувальні, коригувальні, ретрансляційні та інші автономні або дистанційно керувані системи. Їх виокремлення є обґрунтованим

з огляду на стрімке зростання ролі таких засобів у сучасній війні, а також специфіку їх технічного обслуговування, програмного забезпечення, комплектуючих і каналів управління [10; 15].

До засобів зв'язку, управління та інформаційного забезпечення військового призначення належать радіостанції, захищені канали зв'язку, системи супутникового зв'язку, автоматизовані системи управління військами, програмно-апаратні комплекси, засоби криптографічного захисту інформації, системи збору, обробки й передачі даних, навігаційні засоби, засоби кіберзахисту та інші технологічні рішення, без яких неможливе ефективно управління військами. У сучасних умовах ці засоби набувають не меншого значення, ніж традиційні види озброєння, оскільки від них залежить швидкість ухвалення рішень, координація підрозділів і стійкість системи управління [7, с. 79–80; 11, с. 136–137].

Інженерне майно військового призначення охоплює засоби фортифікаційного обладнання позицій, мінно-вибухові засоби, засоби розмінування, інженерні машини, понтонно-мостові комплекси, обладнання для облаштування укриттів, переправ, загороджень, позицій та інших об'єктів військової інфраструктури. Його значення особливо зростає в умовах ведення оборонних операцій, розмінування територій та відновлення критичної інфраструктури в районах бойових дій [2, с. 137–138; 5].

До забезпечувального майна належать пально-мастильні матеріали, продовольство, речове майно, медичне майно, запасні частини, ремонтне обладнання, польові кухні, пересувні електростанції, генератори, засоби водопостачання, обігріву, евакуації та життєзабезпечення військ. Хоча таке майно не завжди безпосередньо використовується для ураження противника, воно має істотне значення для підтримання бойової готовності, оскільки без належного тилового й логістичного забезпечення неможливе тривале виконання бойових завдань [5; 13, с. 122–127].

За ступенем небезпечності майно військового призначення доцільно поділяти на майно підвищеної небезпеки, майно спеціального контролю та майно загального військового забезпечення. До майна підвищеної небезпеки належать зброя, боеприпаси, вибухові речовини, ракети, міни, гранати, засоби ураження, хімічні та інші небезпечні матеріали. До майна спеціального контролю можуть бути віднесені військова техніка, засоби зв'язку, системи управління, криптографічні засоби, безпілотні комплекси, оптичні, тепловізійні, радіолокаційні та інші спеціальні засоби.

Майно загального військового забезпечення охоплює речове, продовольче, медичне, побутове, господарське та інше майно, що забезпечує повсякденну діяльність військових формувань [6, с. 189–190; 12, с. 3–15].

За режимом обігу майно військового призначення може бути поділене на майно, вилучене з цивільного обігу; майно з обмеженим режимом обігу; майно, обіг якого допускається лише за спеціальним дозволом; майно, що підлягає державному експортному контролю; а також майно, яке може використовуватися як у військовій, так і в цивільній сфері за наявності відповідних правових підстав. Такий поділ має особливе значення для запобігання незаконному обігу зброї, боєприпасів, вибухових речовин, спеціальних технічних засобів і товарів подвійного використання [10; 16].

Окреме місце у цій класифікації посідають товари подвійного використання. Їх особливість полягає в тому, що вони спеціально не створюються для військового застосування, однак можуть бути використані у військових цілях або для виробництва, модернізації чи експлуатації виробів військового призначення. Саме тому такі товари потребують спеціального режиму контролю, особливо у сфері міжнародних передач, імпорту, експорту, реекспорту та транзиту [8, с. 46–54; 10].

Залежно від джерела походження майно військового призначення можна класифікувати на майно вітчизняного виробництва; майно, отримане в межах міжнародної військової допомоги; майно, закуплене за державним оборонним замовленням; майно, передане від інших держав або міжнародних партнерів; трофейне майно; майно, виготовлене або модернізоване безпосередньо військовими частинами, підприємствами оборонно-промислового комплексу чи волонтерськими ініціативами. Кожна із зазначених груп має власні особливості документального оформлення, обліку, прийняття на баланс, технічного обслуговування, списання та правового режиму використання [14; 15].

За значенням для бойової готовності майно військового призначення доцільно поділяти на критично важливе, важливе та допоміжне. Критично важливим є майно, без якого військова частина або підрозділ не може виконувати бойові завдання: озброєння, боєприпаси, бойова техніка, засоби зв'язку, управління, розвідки, евакуації, медичного забезпечення та енергоживлення. Важливим є майно, яке забезпечує сталість функціонування підрозділу, його мобільність, ремон-

тоздатність і автономність. Допоміжне майно забезпечує повсякденну діяльність, побутові, господарські, навчальні та інші потреби військових формувань [5; 11, с. 136–137].

Важливим напрямом класифікації є поділ майна військового призначення за станом придатності. За цим критерієм можна виокремити справне майно, придатне до використання за призначенням; майно, що потребує поточного або капітального ремонту; майно, яке підлягає модернізації; майно, що втратило бойові або експлуатаційні властивості; майно, яке підлягає списанню, утилізації або знищенню. Такий поділ має значення для організації технічного обслуговування, планування ремонту, визначення потреб у запасних частинах, оцінки бойової готовності та запобігання необґрунтованому списанню або втраті матеріальних ресурсів [13, с. 122–127; 14].

Суттєве значення має також класифікація зброї як одного з найбільш небезпечних видів майна військового призначення. У науковій літературі та правозастосовній практиці зброя класифікується за призначенням, конструктивними ознаками, способом виготовлення, принципом дії, калібром, довжиною ствола, ступенем автоматизації, способом ураження цілі та іншими технічними характеристиками. Для цілей правового регулювання найбільш значущим є поділ зброї на військову, службову, цивільну, мисливську, спортивну, навчальну, нагородну та спеціальну. Водночас зброя військового призначення має особливий правовий режим, оскільки призначена передусім для використання військовими формуваннями під час виконання бойових і спеціальних завдань [11, с. 136–137; 18].

Зброя військового призначення характеризується підвищеною уражальною здатністю, спеціальним цільовим призначенням, обмеженим режимом обігу та підвищеними вимогами до обліку, зберігання, видачі, використання й повернення. Її незаконне переміщення, втрата або потрапляння до цивільного обігу становлять особливу загрозу для громадської та національної безпеки. Саме тому зброя, боєприпаси, вибухові речовини та засоби ураження повинні розглядатися як окрема група майна військового призначення з найбільш суворим правовим режимом [10; 12, с. 3–15].

У сучасних умовах актуальним залишається питання законодавчого врегулювання обігу зброї. Наявність законопроектних ініціатив щодо права на цивільну вогнепальну зброю свідчить про потребу системного законодавчого врегулювання цієї сфери. Водночас класифікація майна військо-

вого призначення не може бути зведена лише до проблеми цивільного обігу зброї, оскільки вона охоплює значно ширше коло об'єктів – від озброєння і боєприпасів до військових технологій, засобів управління, безпілотних систем, військової інфраструктури та майна забезпечення [18].

Окремої уваги потребує класифікація майна військового призначення у сфері кримінально-правової охорони. Кримінальний кодекс України передбачає відповідальність за викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також за заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Окремо криміналізовано умисне знищення або пошкодження військового майна, необережне знищення або пошкодження військового майна та втрату військового майна. Це свідчить про те, що кримінальне законодавство також фактично використовує класифікаційний підхід, виокремлюючи зброю, бойові припаси, вибухові речовини, військову і спеціальну техніку та інше військове майно як предмети кримінально-правової охорони [9, с. 107–110; 17].

Класифікація майна військового призначення має важливе значення і для адміністративно-правового регулювання. Вона дає змогу визначити особливості адміністративного контролю, порядок складання облікових документів, вимоги до посадових осіб, відповідальних за збереження майна, а також межі адміністративної відповідальності за порушення правил його використання, зберігання або охорони. Чим вищий ступінь небезпечності майна, тим суворішими мають бути вимоги до його обліку, зберігання, передачі та контролю [3, с. 16–27; 6, с. 189–190].

Узагальнюючи викладене, майно військового призначення доцільно визначати як сукупність матеріальних об'єктів, технічних засобів, озброєння, боєприпасів, військової та спеціальної техніки, обладнання, комплектуючих, засобів зв'язку, управління, розвідки, інженерного, медичного, транспортного, логістичного та іншого забезпечення, які за своїм цільовим призначенням, технічними характеристиками або правовим режимом використовуються чи можуть використовуватися для забезпечення обороноздатності держави, виконання бойових, спеціальних, оперативних або забезпечувальних завдань військовими формуваннями [1, с. 33–37; 14].

Удосконалення законодавства у сфері класифікації майна військового призначення має здійснюватися за кількома напрямками. По-перше, необхідно уніфікувати термінологію, що використовується у різних нормативно-правових актах. По-друге, доцільно законодавчо визначити поняття «майно військового призначення» та його співвідношення з поняттями «військове майно», «товари військового призначення» і «товари подвійного використання». По-третє, слід закріпити базові критерії класифікації такого майна за функціональним призначенням, правовим режимом, ступенем небезпечності, режимом обігу та значенням для бойової готовності. По-четверте, необхідно розвивати автоматизовані системи обліку, контролю та відстеження руху військового майна з урахуванням вимог інформаційної безпеки [4, с. 112–113; 7, с. 79–80].

Важливим практичним кроком має стати формування єдиної міжвідомчої системи обліку та контролю за рухом найнебезпечніших видів майна військового призначення, зокрема зброї, боєприпасів, вибухових речовин, військової техніки, безпілотних систем, засобів зв'язку, криптографічного обладнання та товарів подвійного використання. Така система повинна забезпечувати ідентифікацію майна, фіксацію його переміщення, встановлення відповідальних осіб, контроль за технічним станом, підставами передачі, ремонту, списання або утилізації. Реалізація такого підходу сприятиме запобіганню втратам, незаконному обігу та зловживанням у сфері використання майна військового призначення [10; 16].

Висновки. Класифікація майна військового призначення є важливою умовою належного функціонування сектору безпеки й оборони держави, ефективного матеріально-технічного забезпечення військових формувань, організації військового обліку, здійснення контролю за рухом майна та запобігання його незаконному використанню. Від чіткості класифікаційних підходів залежить ефективність правового регулювання, належне визначення правового режиму майна, встановлення відповідальних осіб і застосування заходів юридичної відповідальності.

Військове майно є широкою правовою категорією, що охоплює державне майно, передане військовим частинам, органам військового управління, підрозділам, закладам, установам та організаціям Збройних Сил України. Майно військового призначення доцільно розглядати як функціональну категорію, що охоплює матеріальні об'єкти, безпосередньо пов'язані із забезпеченням оборо-

ноздатності, веденням бойових дій або виконанням спеціальних військових завдань. Товари військового призначення та товари подвійного використання є категоріями експортного контролю і мають самостійне правове значення. Класифікацію майна військового призначення доцільно здійснювати за такими критеріями: правовий режим; функціональне призначення; ступінь небезпечності; режим обігу; джерело походження; стан придатності; можливість подвійного використання; значення для бойової готовності військових формувань. За функціональним призначенням доцільно виокремлювати бойове майно, військову і спеціальну техніку, безпілотні та роботизовані системи, засоби

зв'язку й управління, інженерне майно, транспортне, медичне, логістичне, навчально-тренувальне та інфраструктурне майно.

Найбільш небезпечними видами майна військового призначення є зброя, боєприпаси, вибухові речовини, засоби ураження, військова техніка, безпілотні системи, спеціальні засоби зв'язку, управління, розвідки та радіоелектронної боротьби. Їх незаконний обіг, втрата або використання не за призначенням створюють підвищені загрози для національної та громадської безпеки. У зв'язку з цим зазначені види майна повинні мати особливо суворий режим обліку, зберігання, передачі, експлуатації, списання та контролю.

Список літератури:

1. Карелін В., Хом'яков Д. Особливості правової класифікації майна військової організації (військового майна). *Journal of Science*. 2020. № 10. Vol. 2. С. 33–37.
2. Лещенко О. Я. Трансформація системи цивільного захисту України в умовах сучасних воєнно-політичних конфліктів гібридного типу : дис. ... канд. юрид. наук : 21.01.01. Київ, 2020. 293 с.
3. Вдовитченко В. О. Система військової юстиції як частина військової організації України. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2019. № 2 (60). С. 16–27.
4. Прянішнікова І. В. Адміністративно-правові засади взаємодії засобів масової інформації з органами Національної поліції під час запровадження правового режиму воєнного стану : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2022. 235 с.
5. Про затвердження Положення про військове (корабельне) господарство Збройних Сил України : наказ Міністерства оборони України від 16.07.1997 № 300. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0615-97>.
6. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. 3-тє вид. Київ : Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
7. Жук Т. І. Адміністративно-правові засади забезпечення взаємодії контрольно-розвідувальних органів з іншими суб'єктами сектору безпеки з метою охорони національних інтересів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2021. 230 с.
8. Тверезенко О. Обмежена оборотоздатність майнових прав інтелектуальної власності у сфері національної безпеки і оборони. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2020. № 2. С. 46–54.
9. Рябчук С. В. Деякі питання визначення військового майна як предмета злочинів, передбачених ст. 410–413 КК України. *Право і суспільство*. 2009. № 5. С. 107–110.
10. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання : Закон України від 20.02.2003 № 549-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-15>.
11. Військове право : підручник / за ред. І. М. Коропатніка, І. М. Шопіної. Київ : Алерта, 2019. 648 с.
12. Мельник О., Тенешев В. Проблемні питання правового регулювання діяльності суб'єктів, які здійснюють охорону та захист військового майна. *Social Development & Security*. 2019. Vol. 9, Iss. 3. С. 3–15.
13. Кудря О. Г. Правове регулювання управління військовим майном як складова частина адміністративно-правової охорони та захисту майна. *Право і суспільство*. 2018. № 5. Ч. 2. С. 122–127.
14. Про правовий режим майна у Збройних Силах України : Закон України від 21.09.1999 № 1075-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-14>.
15. Про оборонні закупівлі : Закон України від 17.07.2020 № 808-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-20>.
16. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення : постанова Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-2003-%D0%BF>.
17. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
18. Про право на цивільну вогнепальну зброю : проєкт Закону України від 25.06.2021 № 5708. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/27190>.

Strok M. O. CLASSIFICATION OF MILITARY PROPERTY

The article carries out a comprehensive study of the classification of military property in the system of Ukrainian legislation and identifies the main problems of regulatory and legal regulation in this area. The scientific approaches and provisions of current regulatory and legal acts that use the concepts of «military property», «material assets», «military goods», «military materials», «material and technical base objects» and «dual-use goods» are analyzed. It is established that the modern legislation of Ukraine is characterized by the lack of a unified approach to the classification of relevant material resources, which complicates their proper accounting, control, protection, use and legal protection.

It is substantiated that military property is a broad legal category that covers various types of state property transferred to ensure the activities of military formations. A special place in its structure is occupied by military property, which includes weapons, combat and special equipment, ammunition, explosives, communications equipment, control systems, military vehicles, unmanned systems and other material resources directly related to ensuring the defense capability of the state. It was determined that in conditions of martial law and active hostilities, the issues of a clear distinction between military property, military property, military goods and dual-use goods become particularly relevant.

Particular attention is paid to the problem of illegal trafficking in weapons, ammunition, explosives and other types of military property, which in modern conditions constitutes one of the most dangerous threats to the national and public security of Ukraine. It was established that the spread of such offenses is associated with shortcomings in the system of accounting for military property, insufficient control over its movement, as well as imperfection of mechanisms for the protection and defense of military materials. The conclusion is formulated on the need to improve the legislation of Ukraine by unifying terminology, defining the concept of military property, consolidating its classification and creating an effective automated system for controlling the movement of military property.

Keywords: *military property, military property, military equipment, armaments, ammunition, weapons, military materials, material means, military goods, dual-use goods, arms circulation, military legislation.*

Дата першого надходження статті до видання: 22.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026